



Sygn. akt III CSKP 78/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak (przewodniczący)
SSN Paweł Grzegorzcyk
SSN Roman Trzaskowski (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi J. K.
przeciwko D. Ż.
o uchylenie wyroku sądu polubownego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 23 kwietnia 2021 r.,
skargi kasacyjnej J. K.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 5 grudnia 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 grudnia 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił skargę J. K. o uchylenie wyroku sądu polubownego - Sądu Polubownego ds. Domen Internetowych przy Polskiej Izbie Informatyki Telekomunikacji (dalej - „Sąd Polubowny”) z dnia 21 września 2017 r. sygn. akt (...) (dalej - „Wyrok”), w której zarzuciła nieważność zapisu na sąd polubowny (art. 1206 § 1 pkt 1 k.p.c.), mającą

wynikać z braku umocowania adw. M. T. do sporządzenia tego zapisu w imieniu D. Ż., jak również sprzeczność Wyroku z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej (art. 1206 § 2 k.p.c.), której dopatrzyła się w naruszeniu naczelných zasad postępowania cywilnego, tj. wymagania posiadania legitymacji procesowej czynnej do występowania z powództwem, wywodzonego z art. 43¹⁰ k.c. i art. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (obecnie tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 1913 ze zm.; dalej - „u.z.n.k.”).

W rzeczonym Wyroku Sąd Polubowny stwierdził, że pozwana J. K. w wyniku zawarcia umowy o utrzymywanie nazwy domeny internetowej „(...) .pl” naruszyła prawa powódki D. Ż. (punkt 1), zasądził od pozwanej na rzecz powódki D. Ż. kwotę 4.880 zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 1.680 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt 2) i oddalił dalej idący wniosek powódki o zwrot kosztów postępowania (punkt 3).

Na wniosek D. Ż., postanowieniem z dnia 5 marca 2018 r. sygn. akt I ACo (...), Sąd Apelacyjny w (...) uznał punkt pierwszy Wyroku i stwierdził wykonalność punktu drugiego, nadając mu w tym zakresie klauzulę wykonalności, a postanowieniem z dnia 5 lipca 2018 r. inny skład tego Sądu oddalił zażalenie uczestniczki J. K. od tego rozstrzygnięcia. W postępowaniu tym uczestniczka sformułowała m.in. zarzut naruszenia art. 1214 § 3 pkt 2 k.p.c., twierdząc, że pełnomocnik D. Ż. nie był należycie umocowany do sporządzenia zapisu na Sąd Polubowny, co skutkowało jego nieważnością, i wywodząc, iż wnioskodawczyni nie miała legitymacji czynnej do występowania z powództwem w sprawie, gdyż utraciła wcześniej status przedsiębiorcy.

Oddalając skargę o uchylenie Wyroku, Sąd Apelacyjny zwrócił przede wszystkim uwagę, że jej podstawy faktyczne i prawne były tożsame ze wskazywanymi uprzednio w sprawie o uznanie i stwierdzenie wykonalności Wyroku, co sprawia, iż zgodnie z art. 365 k.p.c. jest związany oceną i rozstrzygnięciem Sądu Apelacyjnego w (...) w sprawie o sygn. akt I ACo (...). Niezależnie od tego stwierdził, że ocenę tę w pełni podziela, uznając ją za własną. Stosownie zaś do tej oceny zapis na Sąd Polubowny nie był nieważny, gdyż wbrew twierdzeniom J. K. pełnomocnictwo z dnia 4 kwietnia 2017 r. udzielone przez D. Ż.

(dalej - „Pełnomocnictwo”), wykładane z uwzględnieniem art. 65 § 1 k.c., miało charakter rodzajowy - określało wszak typ czynności prawnych objętych umocowaniem, a także ich przedmiot - i obejmowało m.in. umocowanie do sporządzenia w imieniu mocodawcy zapisu na sąd polubowny. Zgodnie z treścią Pełnomocnictwa adw. M. T. została upoważniona do zastępstwa w sprawie domeny www.(...).pl przed Sądem Polubownym we wszystkich instancjach przed wszystkimi sądami i organami właściwymi w sprawie, jak również w postępowaniu egzekucyjnym. Pełnomocnik był też uprawniony „do podejmowania wszystkich związanych z przedmiotem pełnomocnictwa koniecznych i pożądanых czynności, w tym składania i odbierania wszelkich oświadczeń woli”. Pełnomocnictwo wskazywało zatem grupę czynności określonych przez pryzmat indywidualnie oznaczonego sporu, przed konkretnym sądem polubownym. Umocowanie do podejmowania wszystkich związanych z przedmiotem pełnomocnictwa koniecznych i pożądanых czynności, w tym składania i odbierania wszelkich oświadczeń woli, obejmowało także sporządzenie zapisu na sąd polubowny, który dokonywany jest w trakcie postępowania przed tym sądem. Przy tym - zdaniem Sądu - niewątpliwie intencją D. Ż. było poddanie zaistniałego sporu pod rozstrzygnięcie Sądu Polubownego, a tym samym upoważnienie do sporządzenia stosownego zapisu.

Sąd Apelacyjny uznał też za wiążącą i zaaprobował wyrażoną w sprawie o sygn. akt I ACo (...) ocenę, że D. Ż. miała legitymację czynną do występowania z żądaniem stwierdzenia naruszenia jej praw przez J. K..

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego wniosła J. K., zaskarżając go w całości. Zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 365 § 1 w związku z art. 1216 § 1 k.p.c. oraz naruszenie art. 1206 § 1 pkt 1 w związku z art. 88 k.p.c. w związku z art. 98 k.c. Wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania, jak również o zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Naruszenia art. 365 § 1 w związku z art. 1216 § 1 k.p.c. skarżąca dopatrywała się w przyjęciu przez Sąd Apelacyjny, że orzekając w sprawie ze skargi o uchylenie Wyroku, był związany wcześniejszym orzeczeniem wydanym w sprawie o uznanie i stwierdzenie jego wykonalności, podczas gdy są to dwa odrębne postępowania,

w których podstawę rozstrzygnięcia stanowią odrębne przesłanki. Zwróciła przy tym uwagę, że wśród przesłanek odmowy uznania albo stwierdzenia wykonalności wyroku sądu polubownego art. 1214 § 3 k.p.c. nie wymienia - inaczej niż art. 1206 § 1 k.p.c. w odniesieniu do przesłanek uchylenia wyroku sądu polubownego - braku czy nieważności (bezskuteczności, utraty mocy) zapisu na sąd polubowny, a tym samym wadliwość pełnomocnictwa udzielonego przez D. Ż. na etapie postępowania polubownego w ogóle nie mogła być w tamtej sprawie przedmiotem wiążącej analizy.

Zapatrywanie skarżącej, że wydanie postanowienia o uznaniu lub stwierdzeniu wykonalności wyroku arbitrażowego nie stoi na przeszkodzie ewentualnemu późniejszemu uchyleniu tego wyroku, znajduje wsparcie w poglądach doktryny i zasługuje na aprobatę. Rzeczywiście przemawia za nim odmienny charakter obu postępowań i związany z tym zakres kognicji sądów, który w postępowaniu ze skargi o uchylenie wyroku krajowego sądu polubownego jest znacznie szerszy. W postępowaniu bowiem o uznanie i stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego wydanego w kraju sąd bada jedynie wystąpienie przesłanek wymienionych w art. 1214 § 3 k.p.c. - nie ma wśród nich braku, nieważności, bezskuteczności czy utraty mocy zapisu na sąd polubowny - które odpowiadają tylko części podstaw badanych w sprawie ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego, tj. podstawom badanym przez sąd z urzędu na podstawie art. 1206 § 2 k.p.c. Dlatego też trzeba zgodzić się z zapatrywaniem, że w odniesieniu do wyroków arbitrażowych wydanych w kraju funkcję kontrolną realizuje przede wszystkim postępowanie ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego. Tezę tę potwierdzają art. 1216 § 1 zd. 1 i art. 1217 k.p.c., akcentujące wagę rozstrzygnięcia w sprawie ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego dla postępowania o uznanie albo stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego wydanego w kraju i pomijające zależność odwrotną.

Jednakże wadliwość stanowiska Sądu Apelacyjnego w przedmiotowej kwestii nie oznacza jeszcze, że zaskarżony wyrok nie odpowiada prawu, skoro o rozstrzygnięciu zadecydowało także zaakceptowanie poglądu, iż Pełnomocnictwo obejmowało umocowanie do dokonania zapisu na Sąd Polubowny w sprawie rozstrzygniętej Wyrokiem. Tym niemniej skarżąca zakwestionowała także ten

pogląd, zarzucając naruszenie art. 1206 § 1 pkt 1 w związku z art. 88 k.p.c. w związku z art. 98 k.c. Jej zdaniem, Pełnomocnictwo nie miało charakteru rodzajowego, lecz ogólny, a odwołanie do intencji mocodawczyni było błędne, gdyż zapis na sąd polubowny nie może być elementem domniemanym, lecz powinien być wyraźnie w pełnomocnictwie przewidziany.

Z zapatrywaniem tym można zgodzić się co do tego, że rzeczywiście sporne Pełnomocnictwo nie wskazywało wprost na umocowanie do poddania sporu pod rozstrzygnięcie Sądu Polubownego. Oceniając jego zakres, nie można jednak odrywać się od kontekstu sytuacyjnego, w którym D. Ź. złożyła swe oświadczenie (co do wagi kontekstu sytuacyjnego przy ocenie zapisu na sąd polubowny por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2017 r., I CSK 170/17, niepubl.). Jak wynika z Wyroku Sądu Polubownego, przedmiotem sporu i rozstrzygnięcia - zainicjowanego pozwem D. Ź. z dnia 26 czerwca 2017 r. - było naruszenie jej praw przez J. K. (Sąd stwierdził naruszenie jej prawa do firmy przez odwzorowanie tej firmy w treści nazwy domeny internetowej oraz praw wynikających z art. 5 u.z.n.k. przez wprowadzające w błąd oznaczenie przedsiębiorstwa) przez zawarcie (w maju 2011 r.) umowy o utrzymywanie nazwy domeny internetowej „(...) .pl”. Spór nie dotyczył zatem stosunku umownego między stronami, lecz naruszenia o charakterze pozaumownym, polegającego na rejestracji domeny internetowej „(...) .pl”. Stąd też za w pełni racjonalne należy uznać twierdzenie Sądu Apelacyjnego - w istocie równoznaczne z dokonaniem wiążącego ustalenia w tym względzie - że intencją D. Ź., udzielającej w dniu 4 kwietnia 2017 r. Pełnomocnictwa, było poddanie już zaistniałego, konkretnego sporu pod rozstrzygnięcie Sądu Polubownego i upoważnienie do sporządzenia stosownego zapisu przez pełnomocnika. Zgodnie bowiem z treścią pełnomocnictwa adw. M. T. została upoważniona „do zastępstwa w sprawie domeny www.(...) .pl przed Sądem Polubownym ds. Domen Internetowych przy Polskiej Izbie Informatyki i Telekomunikacji w Warszawie do sygn. ... we wszystkich instancjach przed wszystkimi innymi sądami i organami właściwymi w sprawie, jak również w postępowaniu egzekucyjnym” z dodatkowym, kluczowym w sprawie zastrzeżeniem, że „Pełnomocnik jest uprawniony do podejmowania wszystkich związanych z przedmiotem pełnomocnictwa koniecznych i pożądaných czynności, w tym

składania i odbierania wszelkich oświadczeń woli”. Wprawdzie umocowanie do podejmowania wszystkich, koniecznych czy pożądanых czynności (składania oświadczeń woli) „związanych z przedmiotem pełnomocnictwa” nie określało normatywnych typów tych czynności, jednakże, jak trafnie stwierdził Sąd Apelacyjny, „obejmowało grupę czynności określonych przez pryzmat indywidualnie oznaczonego sporu, przed konkretnym sądem polubownym”. W Pełnomocnictwie bowiem wyodrębniono objęte umocowaniem czynności, które są związane „z przedmiotem pełnomocnictwa” (w szczególności są z tego punktu widzenia konieczne), a więc z zastępstwem procesowym w sprawie domeny [www\(...\).pl](http://www(...).pl) przed Sądem Polubownym, co jest równoznaczne z rodzajowym albo *quasi*-rodzajowym zawężeniem kompetencji pełnomocnika do czynności dotyczących konkretnego, pozaumownego stosunku (sporu) związanego z naruszeniem praw D. Ż. przez zgłoszenie spornej nazwy domeny (zawarcie umowy o utrzymywanie domeny o tej nazwie). Zważywszy zarazem, że pełnomocnictwo zostało udzielone przez stronę zmierzającą do zainicjowania postępowania sądowego, a bez zapisu na Sąd Polubowny, wskazującego ów przedmiot sporu (por. art. 1161 § 1 k.p.c.), zastępstwo w sprawie tej domeny (w tym wytoczenie powództwa) byłoby w istocie bezużyteczne, sporządzenie tego zapisu należy uznać za czynność konieczną, o której mowa w Pełnomocnictwie. Tym samym uzasadniony był też wniosek, że *in casu* pełnomocnik był należycie umocowany do wyrażenia zgody na rozstrzygnięcie przez Sąd Polubowny sporu dotyczącego naruszenia praw D. Ż. w wyniku zawarcia umowy o utrzymywanie nazwy domeny [www\(...\).pl](http://www(...).pl) na podstawie postanowień Regulaminu Sądu Polubownego. Z Wyroku wynika przy tym, że zgodnie z rzeczonym Regulaminem zakres kompetencji Sądu Polubownego został ujęty bardzo wąsko i ograniczał się właśnie do stwierdzenia, czy w wyniku zgłoszenia spornej nazwy domeny pozwana naruszyła prawa powódki.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

jw